

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 11 februari 1930 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln, punkt 248, gjorda framställning angående understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, jämte en i ämnet väckt motion.

(2:dra avd.)

I den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 248 av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att

dels till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 402,000 kronor,

dels medgiva,

att av detta anslag må enligt av Kungl. Maj:t fastställda villkor användas 3,000 kronor till arvode åt en hos skolöverstyrelsen anställd föreläsningskonsulent, högst 18,000 kronor till understöd åt centralbyråer för förmedling av populärvetenskapliga föreläsningar, högst 7,000 kronor till understöd åt föreläsningsförbund, högst 10,000 kronor till understöd åt vissa anstalter och föreningar för av dem havda resekostnader för föreläsare samt 1,500 kronor till understöd för utgivande av Tidskrift för föreläsningsverksamheten,

dels ock för tillfällig förstärkning av ovannämnda reservationsanslag anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 29,900 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll, sid. 636—641.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *Sigfrid Hansson* väckt motion (I:134), däri hemställts, att riksdagen måtte till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, anvisa för budgetåret 1930/1931 ett ordinarie förslagsanslag av 585,000 kronor ävensom medgiva, att av detta anslag må från och med budgetåret 1930/1931 tills vidare utgå dels 3,000 kro-

nor till arvode åt en hos skolöverstyrelsen anställd föreläsningskonsulent, dels högst 18,000 kronor till understöd åt centralbyråer för förmedling av populärvetenskapliga föreläsningar, dels högst 10,000 kronor till understöd åt föreläsningsförbund, dels högst 10,000 kronor till understöd åt vissa anstalter och föreningar för av dem havda resekostnader för föreläsare, dels ock 1,500 kronor till understöd för utgivande av Tidskrift för föreläsningsverksamheten.

Beträffande de av motionären till stöd för hans förslag anförda skäl hänvisar utskottet till motionen.

För här ifrågavarande ändamål utgår för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 402,000 kronor, varav enligt riksdagens medgivande få användas, dels 3,000 kronor till arvode åt en hos skolöverstyrelsen anställd föreläsningskonsulent, dels högst 18,000 kronor till understöd åt centralbyråer för förmedling av populärvetenskapliga föreläsningar, dels högst 7,000 kronor till understöd åt föreläsningsförbund, dels högst 10,000 kronor till understöd åt vissa anstalter och föreningar för av dem havda resekostnader för föreläsare, dels ock 1,500 kronor till understöd för utgivande av Tidskrift för föreläsningsverksamheten.

Nu gällande villkor och närmare föreskrifter för anslagets användning äro meddelade genom kungörelse den 5 juli 1929 (nr 239).

Enligt Kungl. Maj:ts förslag ifrågasättes ingen ändring för budgetåret 1930/1931 med avseende å anslaget och villkoren för dess utgående.

Det av Kungl. Maj:t äskade förstärkningsanslaget å 29,900 kronor avser att täcka, vad skolöverstyrelsen kallat en brist i anslaget å 29,906 kronor 52 öre. Denna »brist» har uppkommit därigenom, att överstyrelsen under de gångna åren disponerat för utdelning i budgetredovisningarna upptagna reservationer å anslaget, som om dessa varit verkliga behållningar, under det att i själva verket större delen av nämnda reservationer avsett belopp, vilka av föreläsningsanstalterna icke uttagits förrän efter respektive budgetårs utgång. Statskontoret har avstyrkt överstyrelsens begäran under framhållande, att det tillkomme överstyrelsen att tillse, att den överanvisning, som ägt rum, bleve utjämnad genom iakttagande av nödig begränsning vid beviljande av understöd från löpande budgetårs anslag. Departementschefen har framhållit, att, om man skulle ställa sig på statskontorets ståndpunkt i denna fråga, följdén bleve den, att föreläsningsanstalterna med sin i allmänhet svaga ekonomi bleve lidande till följd av ett sålunda gjort förbiseende.

Det i motionen gjorda yrkandet, vilket överensstämmer med en av skolöverstyrelsen den 31 augusti 1929 hos Kungl. Maj:t gjord framställning, som dock icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd, innebär *dels* att anslagets belopp skulle höjas från 402,000 kronor med 183,000 kronor till 585,000 kronor, *dels* att anslagets natur skulle förändras från reservationsanslag till förslagsanslag, *dels ock* att det belopp, som må användas till

understöd åt föreläsningsförbund, skulle höjas från högst 7,000 kronor med 3,000 kronor till högst 10,000 kronor.

Med hänsyn till de ekonomiska konsekvenser, en förändring av ifrågavarande anslags natur till förslagsanslag skulle medföra för statsverket, har utskottet funnit sig icke kunna förorda motionärens yrkande i denna del. Av statsfinansiella skäl har utskottet ej heller ansett sig kunna biträda det i motionen framförda förslaget om en höjning av anslaget med icke mindre än 183,000 kronor, utan utskottet har funnit sig med avseende å anslagsbeloppets storlek böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Vid sådant förhållande anser utskottet gällande bestämmelser i fråga om anslagets utgående böra bibehållas oförändrade, vadan någon höjning av anslagsposten till föreläsningsförbund icke skulle ifrågakomma.

Utskottets
yttrande.

Vad slutligen beträffar förslaget om en tillfällig förstärkning av anslaget har utskottet på av departementschefen anförda skäl ansett sig böra tillstyrka detta förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Hanssons ovanberörda motion (I: 134), i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag,

a) till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 402,000 kronor;

b) medgiva, att av detta anslag må enligt av Kungl. Maj:t fastställda villkor användas 3,000 kronor till arvode åt en hos skolöverstyrelsen anställd föreläsningskonsulent, högst 18,000 kronor till understöd åt centralbyråer för förmedling av populärvetenskapliga föreläsningar, högst 7,000 kronor till understöd åt föreläsningsförbund, högst 10,000 kronor till understöd åt vissa anstalter och föreningar för av dem havda resekostnader för föreläsare samt 1,500 kronor till understöd för utgivande av Tidskrift för föreläsningsverksamheten;

c) för tillfällig förstärkning av ovannämnda reservationsanslag anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 29,900 kronor.

Stockholm den 11 februari 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *O. Bergqvist*, *J. Nilsson* i Malmö, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *K. V. Rydén*, *E. A. Lundell*, *C. I. Asplund*, *C. G. V. Hammarskjöld*, *J. G. Walles*, *O. A. Ernfors* och *D. Hansén*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *P. M. Olsson* i Blädinge, *J. Olofsson* i Digernäs, *O. Nilsson* i Örebro, *S. Persson* i Fritorp, *E. G. E. Eriksson* i Stockholm, *O. Andersson* i Höör, *A. Norsell* och *F. V. Sandwall*.
